

Ledelsesberetning

Omfanget af aktiviteter og antallet af medarbejdere på Arktisk Institut har aldrig været større end i 2019. Som i de foregående mange år blev arkiverne behørigt varetaget, brugere blev betjent og digitaliseringen af arkivalier fortsatte. Hertil kom nye projekter (se nedenfor) som indebar nyansættelser og dermed maksimal udnyttelse af faciliteter og arbejdspladser på Arktisk Institut. Samtidig fik instituttet flere henvendelser end tidligere om generel information vedrørende Grønland samt introduktion til arkiverne. Resultatet af den voksende aktivitet viser sig i brugerstatistikkerne og er samtidig en opmuntring for medarbejderne i hverdagen.

Arktisk Institut kom ud af 2019 med et regnskabsmæssigt underskud på 28.013 kr. mod et budgetteret overskud på 109.400 kr. Forskellen kan bl.a. henføres til at instituttet af Bygningsstyrelsen i sammenligning med 2018 blev pålagt en øget andel af drifts- og vedligeholdelsesudgifterne svarende til ca. 50.000 kr. samt et overraskende fald i salget af fotografier med 35 pct., svarende til ca. 38.000 kr. Arktisk Institut har taget skridt til at sikre, at aktiviteterne fremover i højere grad tilpasses det budgetterede regnskabsresultat.

Bestyrelse

I 2019 måtte Arktisk Institut sige farvel til mangeårige bestyrelsesmedlemmer: kommandør Axel Fiedler og lektor Søren Thuesen - og velkommen til tre nye medlemmer: direktør Karin Elsbudóttir, forfatter Bo Lidegaard og Arkivchef Inge Høst Seiding.

Ved udgangen af 2019 havde Arktisk Instituts bestyrelse følgende sammensætning:
Formand: Forhenværende Nationalbankdirektør Nils Bernstein,
Næstformand: professor ph.d. Minik Rosing,
Seniorforsker ph.d. Naja Mikkelsen (rep. for Kraemers Grønlandsfond),
Professor dr.phil. Bjarne Grønnow,
Advokat Per Magid,
Kontorchef Bjarne Erbo Grønfeldt (repr. for Det Grønlandske Selskab),
Repræsentationschef Lida Skifte Lennert (repr. for Grønlands Selvstyre),
Arkivchef Inge Høst Seiding,
Direktør Karin Elsbudóttir,
Forfatter og politisk rådgiver Bo Lidegaard.

Personale

Instituttets daglige ledelse blev i 2019 forestået af eskimolog ph.d. Bent Nielsen.

Arkiverne: Eskimolog ph.d. Jørgen Trondhjem og studentermedhjælper stud.scient. Kathrine Sørensen, stud.mag. Jonna Votborg.

Fotodigitalisering: eskimolog og historiker cand.mag. Stig S. Rasmussen og studentermedhjælper stud.mag. Magnus Agnild, stud.mag. Mathilde L. Rasmussen, stud.mag. Nina Sikkersø Kristoffersen, stud.scient. Rose Holm.

Praktikanter: cand.mag. Elisabeth S. Kofoed og stud.mag. Karina Eskjær Sørensen.

Frivillige medarbejdere: Cand.psych. Jan Løve og korrespondent Gudrun Tølbøll.

Med tilskud fra Forskningsstyrelsen er bibliotekar Cecilie T. Møldrups ansat til at bestyre Polarbiblioteket (Arktisk Instituts samt Afdeling for Eskimologi og Arktiske

Studiers bogsamlinger). Bibliotekarens formelle ansættelse er på Københavns Universitet.

Særlige funktioner

Arktisk Institut fungerede fortsat i 2019 som sekretariat for to grønlandsorienterede fonde: *"Ejnar Mikkelsens Østgrønlandsfond"* og *"Kaptajn Alf Trolle og Hustru Bergliot Trolle (født Holm)'s Legat til Minde om Danmark-Ekspeditionen 1906-08"*.

Projekter og særlige aktiviteter

I løbet af 2019 var Arktisk Institut involveret i en række forskelligartede projekter:

Hans Lynge samlingen. På vegne af Hans Lynge Fonden har Arktisk Institut påtaget sig at skanne og registrere samlingen af Hans Lynge-kunst, som befinder sig i enken, Inge L ynges hjem. Samlingen bliver efterfølgende overleveret til Grønlands Nationalmuseum, som venligt (via fondsbevillinger) betaler de samlede omkostninger.

Christian Vibe arkivet. Med støtte fra to private fonde kunne instituttet i 2019 igangsætte arbejdet med at sortere, registrere og skanne en af instituttets største arkivsamlinger (84 arkivæsker, 2.200 fotografier samt kort og genstande).

5. Thule Ekspedition. Selvom 100-års jubilæet for 5. Thule-Ekspedition først reelt skal fejres i 2021-24 har Arktisk Institut igangsat forberedelserne ved at deltage i en konference herom i Nome i Alaska - og dér præsenteret en registrant over relevante arkivalier i danske arkiver.

Arktisk Festival - er et samarbejde mellem flere forskellige institutioner, som alle har fokus på Grønland og Nordatlanten. Festivalen blev afviklet 2.-3. november, hvor næsten 3.000 gæster besøgte Det Arktiske Hus og Nordatlantens Brygge.

Academicus Arcticus. Forskningsformidlingsprisen Academicus Arcticus blev i 2019 uddelt i forbindelse med Arktisk Festival. 9 studerende fra grønlandske og danske universiteter deltog og førsteprisen blev vundet af Bitten Bolvig Hansen (forhistorisk masseuddøen i Arktis), andenprisen af Bonnie Jensen (børnehjemsbørns vilkår) og tredjeprisen af Liv Molic (computeroversættelse grønlandsk-dansk). Efterfølgende blev vinderartiklerne publiceret i avisen Sermitsiaq og i Tidsskriftet Grønland. De kontante priser på 10.000 kr., 5.000 kr. og 2.500 kr. blev venligt sponsoreret af Forskningsstyrelsen.

Bogreception. Peter Schmidt Mikkelsen udgav i 2019 en grundigt opdateret version af bogen 'Nordøst-Grønland 1908-60. Fangstmandsperioden - og dens spor i dag'. Arktisk Instituts arkiver spiller en betydningsfuld rolle for forståelsen af denne periode; derfor blev receptionen afholdt på instituttet.

Podcasts. Arktisk Instituts podcasts er populære! Efter en pause på godt et år blev der igen i 2019 produceret nye afsnit af Mads M.F. Holm med udgangspunkt i instituttets arkiver. Følgen heraf viser sig tydeligt i statistikken (se nedenfor).

Folketingets sekretariat. Som forberedelse til situationen efter folketingsvalget i juni 2019 ønskede sekretariatet at besøge Arktisk Institut i ønsket om at få uddybende information om Grønland med henblik på nedsættelse af en Arktisk delegation.

Danmarks Radio. I anledning af det kommende 300-års jubilæum for Hans Egedes ankomst til Grønland (2021) vil Danmarks Radio producere en udsendelsesrække om relationerne mellem Danmark og Grønland. Journalister m.fl. blev introduceret til Grønlands historie og til dokumentationen heraf i instituttets arkiver.

Øvrige præsentationer af Arktisk Institut i 2019: DIS Studiehold, Nordisk Kulturfond, Eventyrernes Klub, Peter Freuchen Foreningen, Arkivforeningen, Christianshavns Lokalhistoriske Forening, Kunstforeningen Aron, HF Køge.

Arktisk Instituts hjemmeside besøges hvert år af et stort antal brugere:
 2019: 14.962 2018: 12.531 2017: 11.760 2016: 13.045

Igen i 2019 bidrog Arktisk Institut til **synergieffekten i Det Arktiske Hus**, hvor alle lejere har relationer til det nordatlantiske område. Blandt andet etablerer instituttet hvert år 2-3 nye udstillinger i stueetagen.

Bevillinger

Fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse modtog Arktisk Institut i 2019 1.435.000 kr. til instituttets drift samt 22.000 kr. til uddeling af forskningsformidlingsprisen Academicus Arcticus.

Fra Aage og Johanne Louis-Hansens Fond fik Arktisk Institut i 2016 en samlet bevilling på 5.000.000 kr. til digitalisering af Fotosamlingen. Heraf udbetaltes i 2019 ifølge aftale 1.000.000 kr. til arbejdet i det pågældende år.

I øvrigt har Arktisk Institut modtaget nedenstående bevillinger i 2019 til brug for arbejdet i 2019 og de følgende år:

Til digitalisering af kortsamlingen:	
Carlsen-Langes Legatstiftelse	50.000 kr.
Til deltagelse i konference i Nome om 5. Thule Ekspedition:	
Letterstedtska Föreningen	7.038 kr.
Aase og Jørgen Münters Fond	25.000 kr.
Til etablering af Grønlandsregistranten:	
15. Juni Fonden	250.000 kr.
Frantz Hoffmanns Mindelegat	250.000 kr.
Frederik Paulsen (Ferring Medical)	250.000 kr.
Til registrering af Hans Lynge-samlingen	
Grønlands Nationalmuseum	233.100 kr.
Til arbejdet med registrering af fotografier	
Selskab for Nordatlantisk Information	20.360 kr.
(Bevillingerne til registrering af Christian Vibe arkivet indgik i kalenderåret 2018)	

Arkiver og bibliotek

Fotosamlingen. Sponsoreret af bevillingen fra Louis-Hansens Fond blev 20.746 ”nye” fotografier registreret og gjort tilgængelige i løbet af 2019 - og kan ses via Arktisk Instituts hjemmeside. Ligesom tidligere år fandt materiale fra Fotosamlingen også i 2019 anvendelse i forskellige sammenhænge i ind- og udland, spændende fra privat brug over museer og udstillinger til forlag og aviser:

	2019	2018	2017	2016	2015
Antal betalende kunder	39	65	54	77	57
Indtægt / DKK	70.170	106.748	114.543	139.033	52.273
Søgninger i databasen	23.818	25.708	27.886	26.155	Ukendt

Foruden egentlige kunder indikerer ’Søgninger i databasen’ de mange brugere, som ”blot” klikker sig ind i databasen, bladrer og kigger på det store udvalg af historiske fotografier fra Grønland og det øvrige Arktis.

Dokumentarkivet. Statistikken herunder viser antallet af brugere af Arktisk Instituts dokumentarkiv i 2015-19:

Henvendelser til Dokumentarkivet	2019	2018	2017	2016	2015
Antal i alt	165	125	121	161	146
Forskere/studerende/museer	60 %	52 %	49 %	45 %	55 %
Mediefolk	6 %	11 %	12 %	12 %	12 %
Private og andre	34 %	37 %	39 %	43 %	33 %
Personligt fremmøde	50 %	60 %	37 %	43 %	31 %
E-mail	38 %	31 %	48 %	46 %	60 %
Telefon / brev	12 %	9 %	15 %	11 %	9 %
Fra Danmark	68 %	85 %	76 %	68 %	67 %
Fra Grønland	11 %	5 %	5 %	9 %	8 %
Fra udlandet	21 %	10 %	19 %	23 %	25 %

Biblioteket. Bibliotekssamarbejdet mellem Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier og Arktisk Institut fungerede godt og blev varetaget af bibliotekar Cecilie T. Møldrup.

Arktisk Institut og de sociale medier

Statistikken for Arktisk Instituts aktivitet på de sociale medier viser følgende:

	2019	2018	2017	
Facebook	356.271	288.208	275.217	Brugerbesøg
Instagram	6.142	11.037	9.847	Likes
Twitter	128.400	181.000	230.300	Impressions
Podcast	40.705	23.191	29.993	Afspilninger

Accessioner i 2019

A 608 + L050	Per Sloth Carlsen	Avisartikler og lydoptagelser om/med kolonibestyrer Thorvald Hedemand
A 609	Birgit Unnerup	11 fortællinger fra Grønland om relationerne mellem danskere og grønlandere
A462 + G0330 + K0181 + G0194	J. Resting Jeppesen	Breve, personlige papirer, malerier, grønlandsk atlas og flere genstande efter faderens ophold i Grønland
2019-005	Naja Mikkelsen	Fotoalbum med fotos efter Ejnar Mikkelsen
A 559	Axel Fiedler	Materiale vedrørende Dr. Margrethes og Prins Henriks rejse til Grønland i 2000
2019-006	Søren P. Sørensen	Fotosamling efter maskiningeniør Mogens M. Nielsen
F045-01	Birte Skaaning	VHS-bånd vedr. 3-års-ekspeditionen
2019-009	Ivalu Risager	Omfattende samling fotos fra Grønland efter H. Risager
(A 300)	Niels E. Valdal	Maskinmester Kofoeds originale dagbøger fra Danmark-Ekspeditionen
A 612 + G0331 + 2019-012	Rolf B. Christensen	Fotografier, telegrammer og breve efter Dyveke Christensens ophold i Grønland 1936-39
G0332	Allan Nystrup Hansen	Akvareller og malerier efter fiskemester Martin Hansen

2019-015	Sigga N. Hansen	410 dias efter S.Aa. Mortensen, Østgrønland 1950-70
A 613 + 2019-016	Henrik Ryan Nielsen	Fotoalbum og diverse dokumenter efter marinesoldat Bent Ryan Nielsens ophold i Grønland i 1952
A 612 + G0333	Ole Gamst-Pedersen	Kysttoninger af Harald Moltke og maskinskrevet artikel af Knud Rasmussen
A 538	Claus Birkbøl	Hyttebog fra Nordøstgrønland
A 615 + G0334	Pia Sihm	Dokumenter, breve mm. efter P.A. og Lis Sihm
2019-018	Vivi Petersen	2 fotoalbums efter Sigfred K. Petersens ophold i Grønland, 1954-56
A 616	Aviaja Møller	Materiale vedrørende afslutningen af Dronning Louise-Land Ekspeditionen
L051	Janni Andreassen	23 kassettebånd med interviews vedrørende Ebbe Munck
2019-013	S. Tschanen-Röthlisberger	100 dias efter Hans Röthlisberger, som deltog i East Greenland Expedition
A 618 + K0197 2019-020 + L052	Jan Lauritzen	Fotos, kort, film, spolebånd mm. vedrørende Rederiet Lauritzens aktiviteter i Grønland
A 619 + 2019-021	S. Lenschau-Teglers	Dokumenter, 43 dias og to fotoalbums efter skibsfører Johannes Balle, der sejlede for KGH
A 620	Ole Rosted	Hans Peter Olsens erindringer fra Alabama Ekspeditionen
2019-023	Helene Brochmann	Ca. 500 fotos fra ophold i Grønland 1995-96

Opgaver og perspektiver for 2020 og følgende år

Arbejdet med at indsamle, registrere, skanne og tilgængeliggøre arkivalier vedrørende Grønland og det øvrige Arktis vil fortsætte i 2020 og årene fremover. Dog udløber det igangværende digitaliseringsprojekt medio 2021, med mindre der tilvejebringes ny bevillinger hertil. Tilsvarende tilbydes fortsat introduktion til arkiverne og information om Grønland i almindelighed, ligesom der i vidt omfang formidles viden via instituttets hjemmeside og de sociale medier.

I 2020 vil der desuden være særligt fokus tre forhold: For det første er der nu opnået økonomisk grundlag til at kunne påbegynde projektet 'Grønlandsregistranten', som er et 3-årigt projekt, der vil blive til glæde for alle grønlandsorienterede arkivbrugere. For det andet vil vi arbejde videre med at få løst problemet med manglende og utidssvarende arkivplads, så den kulturarv, instituttet er blevet betroet, vedblivende kan være til rådighed for publikum langt ind i fremtiden. For det tredje vil Arktisk Institut i samarbejde med Nationalmuseet og Knud Rasmussens Hus fortsætte arbejdet med at planlægge og iværksætte fejringen af 100-års jubilæet for 5. Thule-Ekspedition (1921-24), fordi denne ekspedition udgør et højdepunkt i arktisk ekspeditionshistorie og en markant dansk indsats på den internationale arena. Arktisk Institut har meget betydelige samlinger efter Knud Rasmussen og 5. Thule Ekspedition.

Det er således med optimisme og store forventninger Arktisk Institut igangsætter aktiviteter og projekter i 2020.

København, 23. marts 2020
Bent Nielsen, direktør